

A 49.

Rõõmus sõnum
ja palve kõigele
Eesti rahvale.

Rõõmus lõunum ja palme

kõigese Gesti rahwale.

Kuusjada aastat ju rõhus raste orjapõlwe ife Läänemere-maadel rahwaid. Ohtamised olivad neil hinge kiinitamiseks. Nutt oli nende südamele kofutajaks. Silmawee pisa- ratega jahutasiwad nad oma haawu.

Uga igawesti ei pidanud see raste aeg mitte kestma.

Uuisa meelega mehed, nagu Schoultz von Usheraden, Merkel, Danna, v. Berg, v. Sievers, Samson v. Himmelstiern j. m., kellel Jumal hariduse waral filmi selgitanud ja südamed inimese-armastusest põlema sütitanud, need astusiwad julgelt wälja ning näitawad sõna ja teoga ilma kartu- seta, et see lugu teiseks peab saama ja rahwaste põli paranema.

Ja üheksateistkümnenda aastasaja algusega, kus heldemeelne Aleksander I. Wenemaa wägewale auujärjele sai, tuli Läänemere-maadele uus aeg. Orja- põlwe all ägawatele rahwastele tuli nüüd kergitus kergituse pääle; paran- dus käis paranduse kannul. 1802. ja 1804. aasta seaduste warju all tär- kas maal koguni uus elu. Leheküü 23. päewal 1816. aastal kuulutati Gestimaa wabadus. 1817. aasta lõikusekuu 30. päew tõi ka Kura- maale priiuse. Nimult Siiwimaale ei olnud ta mitte weel jõudnud.

Selle pärast tõusis Aleksander I., kellel filmad särasiwad nooruse wai-

mustusest hääde asjade pääle, 1819. aasta paastukuu 26. päewal oma suurel auujärjel üles ja hüüdis wäge- wal sõnal, et iga mees jeda kuulis Läänemere kallasteni: Wabaks peab saama rahwas ka Siiwimaal!

Sellega oli kõigel meie Gestirah- wal pärispõlw lõppenud! — —

Wiiskümmend aastat oli sellest tähtsast paastukuu 26. päewast mööda. Rahwas oli kofunud ja kangemaks läi- nud endisest jõuetusest. Ja kõik tuli- wad kokku muistsest ajast kallile Taara- mäele ning andsiwad tänu ühest suust Jumalale, kes meile abi saatnud ja meie põlwe parandanud oma salwitud meeste waral. —

1894. aastal paastukuu 26. päe- wal saab 75 aastat täis sellest ajast, kus priiuse tuli meie maale.

Gesti rahwal ei jää süda mitte külmaks selle pääle mõteldes, tema ei taha mitte osawõtmata meelega kolm- weerand aastasaja w a b a d u s e = p ä e w a mööda lasta minna. Meie rahwas ei unusta mitte hääteguisid, tänumeel häätegiijate wasta ei kustu ka aastakümnete ega sadade jooksul tema südamest. . . Ka meie põlw tahab oma esimest wabastajat Aleksandrit kolmweerand aastasaja järele tänuki- kus meeles mälestada ja Jumalat tänada kõigi hääde andide eest.

Ja meil on enam weel asja Sumalat kiita, kui Aleksandri I. kingituse eest.

Küll oli see and juur, küll tegi Aleksandri helde sõna meie käed wabaks ja tõstis meid üles põrmust. Aga eluraskused rõhufiwad väga noort hariduse-wõju. Selle pärast pidi ka kange mees Nikolai oma wägewa käega meie waralilt seisuforda kinnitama, et mitte hädad meid oma orjaks ei teeks. Kuid alles siis paranes lugu täiesti, kui kaugele hiilgaw Wabastaja Aleksander ka meie kohta oma õnnistatud huultega hüüdis: „Ma tahan, et prii minu rahwas!“

Tema kinkis meie waimule wabaduse ja tegi meid wabaks õiguse ja ka wara poolest.

Sellest on küll ka ju enamat 25 aastat mööda, aga see ei kao meie meelest mitte. Sest see kõik on kuld-tähtedega meie südamesse kirjutatud. Sinna jääb see kiri seisma, kuni Gesticirahwas weel wäärt on Wabastajate rajatud sihil edasipüüdma, õitsma, kaswama, kosuma.

Ja Walitsjewa Keisri käst kaotas ka meil orjaaja wiimase jätise, ihu-nuhtluse, täiesti ära.

Kõige selle eest tahab Gesticirahwas oma wabaduse 75. aasta kestuse mälestuspäewal oma Sumalale laulda kiites ja tänades.

Seda iha Gesticirahwa hinges tundes wõtsiwad käesolewal aastal kaks Gesti feltsi, lauluselts „Wanemuine“ ja „Gesti Käsitööliste Abiandmise Selts“, nõuiks, kõrgelt walitsuselt luba paluda, et juubeli-aastal jaanikuul Jurjewis (Tartus) „Üleüldise Gesti Tänu-laulupidu Gesticirahwa wabastuse ja wabaduse 75-aasta kestuse mälestuspäewaks wabastajate Wene Keisrite mälestuseks“ ära tohiks pidada.

Braegu on meil kõigele Gesticirahwale see rõõmus sõnum teada anda, et selleks „Üleüldiseks Gesti

Tänu-laulupiduks“ Sise-miste Asjade Ministri heraluba neil päewil pidu-toimetajatele kätte on jõudnud.

Nüüd on meie rahwa käes kord näidata, kas tema oma wabaduse auupäewal walmis on Sumalat kiitma ja tänama ühest juust juure häälega kõigi hääde asjade eest, mis meie tema armust oma Wabastajate ning teiste abil oleme parandanud. Gesticirahwas peab tunnistama, et tema selle „Üleüldise Gesti Tänu-laulupidu“ asutajaks on, et tema just pidu hing on. Selle pärast panewad pidu toimetajad seltsid Gesti rahwale palwe südame pääle, et tema Tänu-laulupidu kõige päält selle läbi enese omaks wõtaks tunnistada, et ta oma ärksamad tütreid ja pojad laulu- ja mängukoories nagu jaaditud pidule jaadaks. Saks otstarbeks peaks kõik laulu- ja mänguandelised kohe kokkuheitma uuteks koorideks ja wanad koorid uuele elule ärkama, et siis Gesti maa igal nufal tulewal pidul oma jaaditud oleks, kes kõik kodus pärast wõiksiwad jutustada, kudas nüüdse põlwe tänuilik meel weel Lauwanakese oma laste häält juhutama awateleb, et Sumalal hää meel oleks meie armule wäiksest rahwast, ja Keisrile kiitus.

Et pidu ette dieti saaks walmistada, siis palutakse kõiki koorisid oma nimed, asukohad ning juhatajad lahkesti õige pea pidu toimetajatele teada anda. Igaühel koorile jaadetakse siis hiljemalt tulewa aasta nääriluu lõpul ehk küünlakuu algul Tänu-laulupidu laulu- ja mänguõidid kätte. Seda wiisi wõiwad siis laulu- ja mängukoorid oma kodus wabastusepäewal, paastukuu 26-mal, kodusteks pidudeks neid helitöösid tarwitada, mis selle kalli päewa pühitsemise armsal wiisil ühtlaseks ja ka wälispidi ühiseks teeks. —

Et kõik pidu ettevalmistused ta-
kistamata edasi lähets, selle eest taha-
wad pidu toimetajad seltsid kõik teha,
mis tarvis ja võimalik. Selle pärast
on pääle muu ka üks iseäraline laulu-
pidu kirjatoimetaja arvatud. Selle
ameti on seltside soovi järele lahkesti
enese pääle võtnud digusteaduse kandi-
daat J. Tõnisson. Kellel laulupidu
kohta midagi tarvis on teada saada
ehk teada anda, seda palume nimeta-
tatud herra poole pöörata, kellel
elukohd on Surjewi (Tartu) linnas,
T a l l i n n a uulitsas nr. 23 a.

Et meie Tänu = laulupidu tõesti
kalli mälestuspäewa wääriline saaks,
selle eest võib aga kõige enam pidu
asutaja, Gestirahwas, ise oma rohke
ja tulise osawõtmisega muretseda. Et
t e m a oma kohust täidab, seda loo-
dawad pidu toimetajad kindlasti. Sest
selle laulupidu siht ja otstarbe on häa
ja rahunõudja. Tänu-laulupidu peab
andma Jumalale tänu ja auustust,
Keisritele kiitust ja Gestirahwale kin-
nitust, elustust, jõudu, tugevust kõigi
häädte asjade, tarkade tegude pääle.

Pidu toimetajate seltside nimel:

Gesti lauluseltsi „Wanemuise“ esimees: **G. Goldmann.**

Gesti Käsitööliste Abiandmise Seltsi esimees: **Dr. J. Koppel.**

Surjewis (Tartus), jõuluf. 13. p. 1893. a.



Дозволено Цензурою. — Юрьевъ, 17 Декабря 1893 г.

Знакитуд S. H. Hermann'i kirjadega

Festirahwa Wabastuse 75. aasta Juubeli Tänu- ja laulupidu asjus

annawad pidu toimetajad praegu pääle esimest rõõmust sõnumit ja palwet weel teada:

Juubeli Tänu- ja laulupidu kestab kolm päewa. Tema üleüldine eeskawa on järgmine:

Esimene päew.

Tänu- ja laulupidu kohalikes kirikutes.

Laulu- ja mängukooskondade pidulik rongikäik linna raekoja ette, kus keisri- laulu lauldakse.

Waimulik kontsert.

Teine päew.

Ilmalik kontsert.

Näitus ja elawad pildid (fujutusel).

Kolmas päew.

Üksikute kooskondade laulud ja lõpuks laulmine, kus kõik kooskonnad tegevad on.

Kudas see üleüldine eeskawa täidetakse, sellest antakse Tänu- ja laulupidu sõpradele pärast poole lähemalt teada. — Esiotsa on pidu muusikaline eeskawa möödäläinud jõuluku 29. ja 30. päewaks Jurjewi (Tartu) linna kokkutulnud muusikatundjate koosolekul walimis tehtud. Koosolekule palutud asjatundjatest olivad lahkesti tulnud kõige paremad Gesti muusikatundjad herra J. Kappel Peterburist, herra R. Türrpu Tallinnast, herra Dr. R. A. Hermann Tartust, herra D. D. Wirkhaus Wägwereest, herra P. Hellat Tartust. Pääle nende wõtsiwad koosolekust sellekohase palwe pääle lahkesti oja Jurjewi (Tartu) linna tähtsamad tegelikud muusikatundjad herra cand. jur. C. Michwitz, muusika- director herra A. Wulffius, ja wiimase suure Riia Läti laulupidu laulude juhataja herra Siehle.

Pidu toimetajad awaldawad kõigile neile herradele selle suure lahkuse eest siin kohal awalikult palju tänu. Tänu- ja laulupidu sõbrad aga wõiwad sellest väga rõõmustada, et nii tähtsad asjatundjad pidu eeskawa kokkuseadmise waewa enese pääle on wõtnud. Sest nüüd wõiwad kõik julged olla, et lau-

lud ja mängutükid igapidi pidu wäärilised on. —

Täielik laulude eeskawa saadetakse igale koorile kohe kätte, kes ennaft pidust osawõtmiseks ülesannab.

Eeskawal on ka ülestähendatud, kus enne juba trükitud laulud on ilmunud. Sedawiisi wõiwad siis koorid neid laulusid, mis neil ehk juba käepärast on, enne laulupidu nootide kättesaamist nüüd kohe harjutama hakata, nõnda et neil koguni uute laulude pääle seda rohkem aega üle jääks.

Nagu juba esimeses palwes öeldud, laulupidu noodid katsutakse näärifkuu lõpul ehk küünlakuu algul kõigile kooridele kätte saata, kes ennaft pidust osawõtmiseks ülesannawad. Selle pärast palume väga, et kõik koorid oma osawõtmisest otsekohese laulupidu kirjatoimetajale J. Tõnisson'ile (Jurjewi, Tallinna uul nr. 23a) dige pea teatust saadaksiwad. — Seni ajani on pääle esimese palwe awaldamist juba hulk koorisid teada andnud, et nemad hää meelega Juubeli Tänu- ja laulupidule tahawad tulla. Laulupidu kirjatoimetaja annab pärast poole asjade seisutorrast Juubeli Tänu- ja laulupidu sõpradele korralikult teatust.

Siin kohal olgu lõppeks weel tähendatud, et nagu juba esimesest palwest näha wõib, Juubeli Tänu- ja laulupidust oja kutsutakse wõtma:

1) Kõik Gesti laulukoorid — niihästi meeste- kui ka segakoorid;

2) Kõik Gesti mängukoorid. Wiulukoorid jääwad maha, sest nende arw jääks arwatavasti pidu kohta liig väikseks.

Pidu toimetajad seltsid loodawad kindlasti, et seda kutsutakse kõigile Gesti maal tähele pandakse. Kus aga Juubeli Tänu- ja laulupidu vastu weel mitte usaldust ei peaks olema, sääl peaks iga dige rahwa sõber sõna ja teoga asja vastu armastust ja osawõtmist katsuma äratada. Seda on Gesti rahwa Wabastuse 75. aasta Juubeli Tänu- ja laulupidu tõesti wäärt.

Jurjewis (Tartus), näärifkuu 7. p. 1894.

Pidu toimetajate seltside nimel auupakkikult

Gesti lauluseltsi „Wanemuise“ esimees G. Goldmann.

Gesti Käsitööliste Ühendamise Seltsi esimees Dr. J. Koppel.

Laulupidu kirjatoimetaja J. Tõnisson.

